Hans Liberg brengt twaalfde zaalshow naar Kempense schouwburgen

Geschreven: 27 november 2014

MOL, TURNHOUT – "Wat zeg je tegen een bassist met een vaste job? Dag meneer, voor mij een Big Mac alstublieft." Als u net zoals wij houdt van dit soort ongein, zit u bij Hans Liberg gebeiteld. Met 'Attacca', zijn twaalfde avondvullende programma in dertig jaar, komt hij binnenkort naar Mol en Turnhout. 'Attacca' is een muziekterm en betekent 'naadloos overgaan'. Dat is exact waar Hans Liberg zijn handelsmerk van gemaakt heeft. Hij breit Bach, The Beatles en Billy Joel aan mekaar zonder dat u er erg in hebt en hij schakelt moeiteloos over van free jazz naar bossanova en van klassieke muziek naar hiphop. Het enige glijmiddel dat hij gebruikt, is zijn piano. Heerlijk flauwe woordspelingen als "Bach was razend populair. Hij speelde in de Bachstreet Boys" krijgt u er gratis bovenop. U hoeft geen muziekkenner te zijn om er de lol van in te zien. Liberg is als een gezelschapsspel van Ravensburger: geschikt voor 7 tot 77 jaar.

We zijn al jaren fan van Hans Liberg. Juist daarom vertrokken we met een bang hartje naar cultuurcentrum de Werft in Geel om er de Kempense première van 'Attacca' bij te wonen. Zappend van het ene muziekgenre naar het andere, onmogelijke stijlen en ritmes aan mekaar lijmend, zet Hans Liberg al twaalf shows lang zijn publiek op het verkeerde been en tapt hij zijn muzikale grappen al dertig jaar uit hetzelfde vaatje. Raakt het vat nooit af? Het antwoord is neen. Liberg is een vakman pur sang en -al wil hij dat zelf niet gezegd hebben- een workaholic. Dagelijks knutselt hij aan zijn grappen, werkt hij nieuwe ideeën uit en verzint hij manieren om zijn shows fris en origineel te houden. Die inspanningen lonen. In 'Attacca' staat hij niet alléén op het podium, maar met de fantastische muzikanten -afgestudeerd aan het conservatorium, of wat had u gedacht?- Remy Dielemans (bas) en Ralph Adriaansen (drums). Dat zorgt voor een frisse wind. Vanzelfsprekend klinkt de muziek voller en rijker, maar ook de plaagstoten die Liberg nu kan uitdelen aan zijn begeleiders zijn nieuw en hoogst onderhoudend. Bovendien verstaat Hans Liberg de kunst om vanaf de eerste minuut zijn publiek vast te pakken en het de komende twee uur niet meer los te laten. Je krijgt als toeschouwer nauwelijks de tijd om te ademen. 'Attacca' is een spervuur van muzikale kolder en komt als een wervelwind op je af. En inderdaad: soms bekruipt je het gevoel dat je het allemaal al eens gezien en gehoord hebt, maar dat kan de pret niet drukken. De virtuositeit, het vakmanschap, de ervaring en de spitsvondigheid van de muzikanten halen het gemakkelijk van het déjà-vugevoel dat sporadisch passeert. Verwar virtuositeit trouwens niet met elitair gedoe. Er valt genoeg te lachen in 'Attacca'. Vertel het vooral niet verder, maar twee keer hebben wij ons zelfs bezondigd aan billenkletsen.

Rijd je altijd nog naar huis na een optreden? Is een hotel niet veel handiger?

Als het enigszins kan, vermijd ik de hotels. In Nederland en Vlaanderen boek ik zelden of nooit een hotel. Ik woon in Hilversum. Waar ik ook ben in de Lage Landen: twee uur rijden en ik ben thuis. En ik hoef niet eens zelf te rijden. Ik zit of lig achterin. We hebben een toerbusje. Niet zo groot als de luxueuze toerbussen die je wel eens ziet, maar toch ruim genoeg om er comfortabel in te zitten. Die twee uur overbrug ik moeiteloos. Ik zorg altijd dat ik wat te lezen heb. Straks neem ik hier Suiker mee. Daar krijg ik de tijd wel mee om. Kijk, dat interview met Spinvis wil ik al zeker lezen. (*lacht*)

In hotels loop ik verloren. Ik verveel me er de tyfus. Zelfs als ik twee dagen na mekaar in dezelfde schouwburg optreed, blijf ik niet in die stad. Slapen in een hotel is geen probleem, maar wat doe je dan de dag nadien? Je kan geen kant uit, je loopt verloren in een stad die je niet kent en je telt de uren af naar 's avonds. Die dag duurt eindeloos lang, terwijl je je thuis nog een halve dag nuttig kunt maken.

Als ik verder van huis speel, bijvoorbeeld in Duitsland, kunnen we niet om de hotels heen. Maar dan nog proberen we de optredens te groeperen per regio en telkens één hotel als uitvalsbasis te kiezen, zodat ik maar één hotel nodig heb en toch in meerdere steden kan spelen. Ideaal is dat zeker niet, maar op die manier kan ik me toch nog een klein beetje 'thuis' voelen in een hotel. Al blijft het natuurlijk een slecht surrogaat voor mijn echte thuis.

Hoe ziet een speeldag eruit als je thuis bent?

Ik sta op rond halfnegen. En dan liggen de mogelijkheden open. Meestal trek ik me een paar uur terug in mijn atelier om er te werken. Ik ga ook steevast een halfuur joggen met de honden. Ik werk in de tuin. Ik doe dingen die andere mensen ook doen wanneer ze thuis zijn. Rond twee uur in de namiddag rond ik af waarmee ik bezig ben. Om halfvier pikt de toerbus me op en rond zes uur kom ik aan in de schouwburg. Daar wordt dan meestal nog iets gegeten voor het optreden en vindt er nog een soundcheck plaats.

Dat is een erg relaxte dag. Heb je nooit last van zenuwen?

De dag zo ontspannen mogelijk doorbrengen, is voor mij de beste manier om de nervositeit tegen te gaan. Ieder doet het op zijn manier. Urbanus doet het naar verluidt net andersom. Als zijn show om acht uur begint, komt hij om vijf voor acht aan. (*gruwelt*) Ik mag er niet aan denken!

Hoezo?

Ik moet het gevoel hebben dat ik alles onder controle heb. De show op zich is al spannend genoeg. Het is normaal dat je een gezonde spanning voelt vlak voor je op moet. Da's ook niet erg. Die spanning ken ik en die kan ik wel aan. Maar als ik me daarnaast ook nog druk zou moeten maken in een hoop praktische zaken -zoals bijvoorbeeld bang zijn of ik wel op tijd aankom- zou ik het niet aankunnen. Laat mij dus maar een uur of twee voor aanvang aankomen in een schouwburg.

Ben je een controlefreak?

Ik heb wel graag alles onder controle, ja. Dat geldt voor de meeste artiesten. Voor topsporters ook, trouwens. Kijk maar naar Nadal. Waarom moet zijn flesje drank per se rechts van hem staan en niet links? Waarom moeten zijn reserveschoenen altijd op exact dezelfde plaats staan? Ik begrijp dat. Hij wil dat hij zich alleen moet concentreren op de match en al de rest moet vanzelf gaan. Al de rest moet routine zijn. Hij wil geen fractie tijd of energie verspillen aan zaken van secundair belang.

Veel mensen begrijpen die stress niet. Als je duizend keer hebt opgetreden, moet de nervositeit intussen toch verwaarloosbaar zijn?

Dat wordt zwaar onderschat. Er bestaan trucjes om ermee om te gaan, maar uiteindelijk blijft elk optreden opnieuw een examen. Weet je wat het rare is? De meeste mensen die niet snappen dat je nog zenuwachtig bent voor een optreden zijn mensen die nooit één woord in het openbaar hebben gesproken omdat ze dat niet durven. Voor de meesten is die drempel al te hoog.

Van sportmensen en artiesten wordt verlangd dat ze tienduizenden mensen urenlang entertainen. En alles moet dan nog perfect zijn ook, want de toeschouwer heeft betaald en wil waar voor zijn geld. Anders eigent hij zich het recht toe om je uit te jouwen of zijn aansteker naar je kop te gooien. Er is geen enkele artiest die dat niet beseft of daar niet op de ene of andere manier mee bezig is en die daar niet onder lijdt. In het ergste geval kan je er zelfs letterlijk aan kapot gaan. De last die op de schouders van een artiest ligt, is simpelweg te zwaar om te kunnen dragen. Maar het moet wel, want 'the show must go on'. Elke artiest gaat dus op zoek naar middelen om er toch mee te kunnen omgaan; om het draaglijk te maken.

Verboden middelen?

Dat hoeft niet per se. Proberen te vervallen in routine is zo'n middel. Relaxen en met andere dingen bezig zijn, is een andere methode. Voortdurend met jezelf bezig zijn en op jezelf inpraten, is ook iets wat velen doen. Anderen grijpen ook naar drank of drugs. Ik heb dat niet nodig en ik keur het ook niet goed, maar ik begrijp het wel. Succes heeft zeer nare bijwerkingen. Keith Richards zei ooit: "Ik heb meer mensen aan het succes ten onder zien gaan dan aan de drugs." Ik denk dat hij gelijk heeft. Het is ook van alle tijden. Het genie Sergej Prokofjev, schrijver van 'Peter en de wolf', was ook zo onzeker en zenuwachtig als de pest. Hij maakte voor zichzelf een lijstje vol zinnen met peptalk. "Ze hebben ervoor betaald en dus willen ze je zien. Ze eten je niet op. Je hebt je goed voorbereid. Het is altijd al goed gegaan; dus zal het vandaag ook goed gaan." Dat soort zinnen. Dat lijstje las hij opnieuw en opnieuw, tot hij er zichzelf van overtuigd had dat alles goed zou komen. Dan pas ging hij het podium op.

Ik bedoel maar… het is zo gemakkelijk om te zeggen: "Jij hebt al zo vaak opgetreden, jij mag geen last meer hebben van zenuwen." Zo werkt het helaas niet. Kom er zelf maar eens staan: vooraan op het podium, alle spots op jou, een muisstille zaal en een publiek dat een monster kan worden als je het geen waar voor zijn geld geeft.

Dit is je twaalfde avondvullende programma in dertig jaar. En dan tellen we de shows die je hebt vertaald naar het Engels en het Duits niet eens mee. Het gaat maar door. Ben jij een workaholic?

Ik hou niet van dat woord. Dat klinkt negatief. Alsof het een ziekte is. Ik noem het trouwens altijd 'spelen', nooit 'werken'. Ik betwijfel of mijn ritme hoger ligt dan bij andere artiesten. Ik denk het niet. De meesten komen om de twee of drie jaar wel met een nieuwe show. Zo abnormaal is dat niet. Maar je hebt wel gelijk als je zegt dat het 'altijd maar door gaat'. Ik las inderdaad zelden of nooit een pauze in. Ik heb geen afgebakende periodes waarin ik schrijf en optreed, zoals vele artiesten. Afwisselend een jaar optreden en een jaar aan een nieuwe show werken, kan ik niet. Ik blijf optreden en intussen verzamel ik materiaal voor een nieuwe show. Alle goeie vondsten en leuke ideeën bewaar ik. Na een jaar of twee heb ik genoeg om er een nieuwe voorstelling mee te maken. Is dat snel? Ach, ik heb geen groupies. Daar verlies ik dus al geen tijd mee. (*lacht*)

Maar een voorstelling maken is veel meer dan een reeks goeie grappen na mekaar vertellen. Er moet een lijn in zitten, licht en decor moeten worden aangepast, er moeten zowel adempauzes als hoogtepunten in zitten…

Klopt. Maar ook dat komt allemaal organisch tot stand. Ik zei al dat ik graag veel thuis ben tijdens een tournee. Eens ik genoeg ideeën verzameld heb voor een nieuwe show, kan ik de voormiddagen gebruiken om die voorstelling in mekaar te knutselen. En ze hoeft niet tot in de puntjes klaar te zijn als de nieuwe reeks start. Want ik begin elke tournee met een dertig- tot veertigtal try-outs. Ook dan wordt er nog veel aangepast en gesleuteld.

En dan zingt de hele zaal campingliedjes. ‘Vrolijke vrienden’ van Nonkel Bob.

Ik heb een zwak voor campingliedjes. Ik vraag het ook overal: welke liedjes zingen jullie op de camping? Dat interesseert mij écht. Het scheelt van streek tot streek. Hier bleek het inderdaad ‘Vrolijke vrienden’ te zijn.

In je shows behandel je pop- en rocknummers en smartlappen met hetzelfde respect als klassieke muziek. Vind je alle muziek evenwaardig?

Ja. Daar ben ik heel consequent in. Kijk, er zijn maar zoveel noten en zoveel akkoorden. Dat is voor iedereen hetzelfde: voor Beethoven, voor The Beatles en voor Frans Bauer. Meer is er niet; daar moet je het mee doen. En ieder doet daar op zijn manier wat mee. En laat je niks wijsmaken: niemand is origineel. Ook klassieke componisten pikten van de volksmuziek die op kermissen gespeeld werd. The Beatles en The Stones hebben ook gejat van artiesten die zij bewonderden in hun kindertijd. Daar is ook niks mis mee. Niet alle muziek is even goed. Dat is weer wat anders. Maar het is niet omdat het etiket pop of rock of smartlap erop kleeft, dat het per definitie slecht zou zijn. Helemaal niet. Dat probeer ik ook mee te geven in mijn shows: muziek is muziek. Zonder onderscheid.

Tekst: Roel Sels

Jouw handelsmerk is het combineren en aaneenrijgen van muziekstijlen die op het eerste zicht niks met mekaar gemeen hebben. Is die bron onuitputtelijk?

In principe wel. Ik kan putten uit enkele honderden jaren muziekgeschiedenis. Daar ben je nog niet zo snel doorheen.

Maar de kennis van klassieke muziek is in het algemeen beperkt. En op de 'hits' van Bach, Beethoven en Mozart kan je niet eeuwig blijven teren, of wel?

Goed dat je de term 'hits' gebruikt, want die componisten waren inderdaad de popsterren van hun tijd. Ze hadden hits, ze werden verafgood, ze leidden een losbandig leven en de bezoekers vielen flauw tijdens hun concerten. Over al die klassieke componisten, en zeker niet alleen over de drie die je nu noemt, is nog heel veel te vertellen.

Onderschat het publiek trouwens niet. Iedereen kent veel meer van klassieke muziek dan hij denkt. Om bij het voorbeeld van daarnet te blijven. Weinigen zullen weten wat Prokofjev geschreven heeft, maar speel 'Peter en de wolf' en iedereen zingt uit volle borst mee. Vooral Duitsers. Zij zijn nog luidruchtiger dan Nederlanders. Maar ze hebben ook de grootste kennis van klassieke muziek. Ze kennen hun helden.

En de Vlamingen zijn het minst luidruchtig?

Meestal wel, ja. Een Vlaming is een beetje gereserveerder dan een Nederlander, onder het motto: "Wij hebben er niet zo'n behoefte aan te laten merken dat we het begrijpen." (*lacht*)

Maar de verschillen zijn klein, hoor. Iedereen denkt van zichzelf dat hij nogal afstandelijk is. Als ik aankom in een schouwburg, hoor ik overal hetzelfde: "Ons publiek geeft zich niet zo snel." Dat is in Geel of in Turnhout niet anders dan in Doetinchem.

Daarnet at het publiek wel uit je hand.

Dank je. Dat is een groot compliment, omdat ik niet voor de gemakkelijkste manier kies om het publiek te laten meezingen. Je zal me zelden of nooit 'Allemaal' horen roepen tijdens een nummer. Ik probeer het subtieler te doen. Daar maak ik een erezaak van. Als ik even mag uitweiden: het is de ziekte van de tijd om voor de snelle, gemakkelijke oplossing te kiezen. Kijk naar de tv-formats die enkel en alleen verzonnen zijn om mensen aan het huilen te krijgen. Dat is de omgekeerde wereld. Maak gewoon iets goeds. En als het pakkend en ontroerend genoeg is, zullen de kijkers vanzelf wel een krop in de keel krijgen. Zo is het niet mijn doel zoveel mogelijk mensen aan het zingen te krijgen. Ik probeer gewoon origineel en verrassend te zijn, en als ik daarin slaag, krijg ik het publiek meestal wel mee.